

Oripään kunnanvaltuustolle

ORIPÄÄN KUNNAN TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2025

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 §:n mukaan arvioida, ovatko kunnanvaltuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 16.6.2025 valinnut tarkastuslautakunnan toimikaudeksi 2025-2029:

jäsen	varajäsen
Erkki Halkivaha, puheenjohtaja	Matti Lankinen
Asmo Mikkola, varapuheenjohtaja	Timo Ahjosaari
Päivi Tuusa-Oksanen	Hannele Rouhiainen
Heli Viitasaari	Päivi Jokisuo
Iida Sulkanen-Tamminen	Sirpa Lötjönen

Kunnan tilintarkastajana on toiminut tilintarkastusyhteisö BDO Audiator Oy vastuullisena tilintarkastajanaan JHT, HT Aino Lepistö. Avustavana tarkastajana Saara-Maija Lankinen.

1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA JA KOKOUKSET

Tarkastuslautakunta on käsitellyt kuntalain edellyttämiä asioita tilivuodelle 2025 erikseen hyväksytyn arviointisuunnitelman ja kokousaikataulun mukaisesti.

Tarkastuslautakunta on pitänyt viisi tilivuoteen 2025 kohdistunutta kokousta ja kuullut niiden yhteydessä kunnan johtavia viranhaltijoita, joilta on saatu selvityksiä kunnan toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta.

Kutsuttuna kokoukseen ovat olleet kunnanjohtaja, talouspäällikkö, rehtori/sivistysjohtaja, varhaiskasvatuksen päällikkö, tekninen johtaja, kirjasto- ja kulttuurisihteeri sekä hyvinvointi- ja liikuntaohjaaja.

Tarkastuslautakunnan arviointityölle ei määritelty painopistealueita, vaan arvioitavana oli kunnan toiminta kokonaisuudessaan.

Tarkastuslautakunta käsitteli toimintavuoden aikana kokouksissaan kuntalain 84 §:n edellyttämällä tavalla luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden sidonnaisuusilmoitukset ja saattoi ne tiedoksi kunnanvaltuustolle.

2. TARKASTUSLAUTAKUNNAN VUODEN 2024 HAVAINNOT

Vuodelta 2024 ei ollut erityisiä havaintoja.

3. TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

3.1. YLEISTÄ

Toiminnallinen tavoite on kunnanvaltuuston asettama, talousarvioon sisältyvä määrärahan käyttötarkoitusta, palvelujen määrää tai laatua taikka toiminnan kehittämissuuntausta koskeva tavoite. Tavoite on pyrittävä johtamaan tehtävän toiminta-ajatuksesta sekä ilmaisemaan määrää tai laatua osoittavana tunnuslukuna. Se voidaan ilmaista myös sanallisesti - kuitenkin niin, että sen toteutumista voidaan arvioida.

Taloudellisia tavoitteita ovat määrärahat ja tuloarviot. Muita taloudellisia tavoitteita ovat esim. suoritteen yksikköhinta ja investointihankkeen kustannusarvio.

Kuntalain mukaan tilinpäätökseen sisältyvässä toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talousarvion poikkeamista ja omana kokonaisuutenaan arvio kunnan ja kuntakonsernin laajuuteen nähden merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Lisäksi toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta.

3.2. YLEISET TALOUDEN TAVOITTEET

Toteumaa verrataan tilikauden aikana muutettuun talousarvioon. Valtuusto hyväksyi käyttötalouteen palvelujen ostoihin lisämäärärahoja 61 100 euroa.

Talousarviossa oli arvioitu, että tilikauden alijäämä tulee olemaan 123 634 euroa. Tilinpäätös muodostui kuitenkin ylijäämäiseksi 182 596 euroa.

Kunnan tuloslaskelman mukaiset toimintakulut olivat 5,5 milj. euroa, mikä on 144 322 euroa vähemmän kuin talousarviossa. Kuluista erityisesti henkilöstökulut toteutuivat alle talousarvion. Toimintakate toteutui noin 0,3 milj. euroa arvioitua paremmin.

Toimintatuotot olivat 1,2 milj. euroa, mikä on 0,1 milj. euroa enemmän kuin talousarviossa arvioitiin.

Verotuloja kertyi noin 53 000 euroa arvioitua vähemmän. Valtionosuuksia kunta sai noin 39 000 euroa enemmän kuin talousarviossa oli arvioitu.

Kunnan tilinpäätöksen vuosikate oli 0,6 milj. euroa. Vuosikatteella pystytään kattamaan poistot 0,4 milj. euroa.

Taseeseen kertynyt ylijäämä on 31.12.2025 yhteensä 1,4 milj. euroa.

Kunnan toteutuneet investoinnit vuonna 2025 olivat 248 995 euroa, mikä on 410 005 euroa alle talousarvion. Toteutumatta jäi talonrakennuksen hankkeita (keskusta-alueen suunnittelu ja kehittäminen, keskusta-alueen kiinteistöjen kunnossapito/saneeraus, Loimaantien rivitalot- aitojen ja terassien uusiminen) sekä vesihuoltolaitoksen hankkeita.

Kunnan lainakanta vuoden 2025 lopussa oli 2,3 milj. euroa (2024 2,6 milj. euroa). Asukasta kohti lainamäärä oli vuoden lopussa 1 826 euroa. Vuonna 2024 vastaava luku oli 2 022 euroa/asukas.

Kunnan omavaraisuusaste oli 56,3 %. Vuoden 2024 lopussa vastaava luku oli 53 %.

Suhteellinen velkaantuneisuus oli 56,2 % (2024 62,3 %). Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Soteuudistuksen takia tuotot laskivat, joten tämä tunnusluku on heikentynyt kunnissa vuodesta 2023 alkaen.

3.3. INVESTOINNIT

Talousarviossa vuodelle 2025 oli varattu määrärahaa investointeihin yhteensä 659 000 euroa. Investointimenojen toteuma oli 248 995 euroa.

3.4 TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN VASTUUALUEITTAN

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan vuoden 2025 toimintakertomuksessa on kattavasti esitetty kunnan toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen.

Yleishallinnon osalta tavoitteena on ollut kunnan viestinnän parantaminen, yhteistyö naapurikuntien ja maakunnan muiden kuntien kanssa, yritystonttien lisääminen ja markkinointi, aurinko- ja muun energian hyödyntäminen, talouden tasapainottamistoimenpiteiden toteutus, työhyvinvointikeskustelut, esihenkilökoulutus ja muutosjohtamisen vahvistaminen. Yleishallinnon tavoitteiden voidaan todeta pääosin toteutuneen.

Henkilöstön sairauspoissaolojen osalta tavoitteeseen ei ole päästy, vaan määrä on kasvanut vuodesta 2024.

Elinkeinotoiminnan tavoitteena ollut yritysten lukumäärän lisääntyminen ja yritystonttien lukumäärän lisääntyminen, eivät toteutuneet vaan lukumäärä on pysynyt lähes samana. Kiertotaloutta koskeva hanke on edennyt vuoden 2025 aikana.

Sivistystoimen osalta strategisena tavoitteena on ollut, että koulutetun ja pätevän henkilökunnan kanssa tuotetaan laadukasta varhaiskasvatusta, esiopetusta ja perusopetusta varhaiskasvatus-, esiopetus- perusopetussuunnitelmien pohjalta.

Mittarina ja tavoitetasona on ollut, että sivistystoimeen saadaan rekrytoitua muodollisesti pätevää henkilökuntaa, mikä on toteutunut. Varhaiskasvatuksen osalta tavoitteena, että varhaiskasvatus toimii väliaikaisissa tiloissa tyydyttävällä tavalla. Varhaiskasvatuksen palveluverkkoselvitys toimenpide-ehdotuksineen on valmistunut vuoden 2025 aikana, mutta päätöksiä ei vielä ole.

Perusopetuksen oppilasmäärä on pudonnut 5 oppilaalla vuodesta 2024 (148 → 143). Oripään koulun oppilasmäärä on pudonnut 10 oppilaalla vuodesta 2024 (91 → 81). Opettajia on yhteensä 8 ja koulunkäyntiohjaajia 4,5 henkilöä. Luvuissa on mukana myös erityisopetus. Oppilasmäärä tulee tulevaisuudessa edelleen laskemaan, joten harkittavaksi tulee henkilöstömäärän suhteutus oppilasmäärään ja mahdolliset yhdysluokat.

Varhaiskasvatuksessa tavoitteena on ollut, että kaikissa yksiköissä noudatetaan toimintasuunnitelmaa sekä toimitaan varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelman mukaisesti. Tavoitetasona, että asiakkaat ovat tyytyväisiä palveluun. Toteuman mukaan on saatu palkattua varhaiskasvatuksen erityisopettaja syksyllä 2025. Asiakastyytyväisyys kysely on toteutettu päiväkodissa syksyllä 2025.

Varhaiskasvatuksen toiminnan laatua on kehitetty ottamalla käyttöön kansallinen varhaiskasvatuksen laadunvalvontajärjestelmä Valssi, jonka avulla henkilökunta on arvioinut ja kehittänyt toimintaa.

Kirjaston tavoitteena, että palvelut ovat monipuolisia, ajantasaisia ja eri ryhmien tarpeet huomioidaan. Museotoiminnan ja matkailun osalta tavoitteena kehittää toimintaa ajantasaiseksi ja ottaa niiden potentiaali käyttöön. Kulttuuritoiminnan tavoitteen tarjota kaikenikäisiä kuntalaisia kiinnostavaa kulttuuria. Tavoitteiden voidaan katsoa pääosin toteutuneen.

Vapaa-aika ja nuorisotoimen tavoitteena nuorisotyön kehittäminen siten, että nuorten osallisuus sekä nuorten kasvu aktiiviseksi kansalaiseksi mahdollistuu. Tavoitteena vapaa-aikal palvelujen saatavuus/vaikuttavuus, matalan kynnyksen toiminta sekä kuntalaisten osallistaminen ja aktivointi. Osallistujia tapahtumiin on ollut vaihtelevasti vuoden aikana.

Liikuntapalvelujen tavoitteena on ylläpitää ja kehittää kaikille kuntalaisille soveltuvia ja monipuolisia liikuntapaikkoja ja -tiloja sekä kannustaa harrastamaan terveyttä edistävää liikuntaa. Tapahtumissa on ollut kiitettävästi osallistujia. Liikuntapaikkasuunnitelma on tehty yhteistyössä teknisen toimen kanssa.

Hyvinvointikertomus on valmistunut ja hyväksytty. Hyvinvointisuunnitelma odottaa vielä kuntasuunnitelman hyväksymistä.

Kiinteistötoimelle ja yhdyskuntahuollolle ei ole asetettu eriteltyjä toiminnallisia tavoitteita. Strategisena tavoitteena on investointien kautta varatuilla rahoilla ylläpitää ja parantaa kohteiden kuntoa. Tarkastuslautakunta toteaa, että myös toiminnalle pitäisi asettaa mitattavat toiminnalliset tavoitteet.

Vesihuoltolaitoksen strategisena tavoitteena oli pumpattavan jäteveden määrän vähentäminen ja sitä kautta kustannusten vähentäminen. Tavoite toteutui ja pumpattavan jäteveden määrä väheni vuodesta 2024 noin 7 kuutiolla. Pumpatusta jätevedestä lascutetaan kuitenkin vain 38,2 %

4. KUNNAN TALOUDEN TASAPAINO

Kuntalain 110 §:n mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Mikäli kunnan taseessa on kertynyttä alijäämää, tulee alijäämä kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien.

Oripään kunnan taseessa 31.12.2025 on kertynyttä ylijäämää 1,4 milj. euroa. Talousarvio 2026 on arvioitu negatiiviseksi 198 731 euroa, suunnitteluvuodet ovat myös negatiivisia: vuosi 2027 -261 212 euroa ja vuosi 2028 - 315 325 euroa. Taloussuunnitelman mukaan vuoden 2028 jälkeen kertynyttä ylijäämää olisi jäljellä 0,6 milj. euroa.

5. YHTEENVETO

Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnan vuoden 2025 toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat pääosin toteutuneet. Samalla kuitenkin todetaan, että kaikille toimialoille tulisi asettaa tavoitteita sekä mittareita, jolla toteumaa voidaan mitata.

Sairauspoissaolot vuonna 2025 37,9 päivää per henkilö. Kuntasektorilla vuonna 2024 keskimäärin 12,9 päivää henkilöä kohden Kevan tilaston mukaan. Pienessä organisaatiossa yhden henkilön koko vuoden kestänyt poissaolo vaikuttaa tilastoon per henkilö. Vuoden aikana on toteutettu koko henkilöstölle työhyvinvointikysely, jonka tulosten perusteella on aloitettu kehittämistoimia, jota tarkastuslautakunta pitää tärkeänä asiana - kehittämistoimissa esihenkilöiden vastuuta painottaen.

Tarkastuslautakunta edellyttää päätöksenteolta avoimuutta sekä päätettäväksi tulevien asioiden perusteellista ja yksilöivää valmistelua, jotta päätösten perusteet olisivat selvillä, kun tehdään isojakin tulevaisuuteen kohdistuvia päätöksiä.

Vuoden 2025 Investoinnit eivät toteutuneet suunnitellusti. Tarkastuslautakunta esittää huolensa korjausvelan kasvamisesta ja muistuttaa suunnitelmavuosille merkittyjen investointien toteutumisesta erityisesti rakennuskannan ja vesihuoltolaitoksen osalta.

Hyvinvointitehtävä on kunnan yksi perustehtävistä. Hyvinvointiraportointi on saatu hyvin alkuun ja valtuustokauden hyvinvointisuunnitelma, suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi sekä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma ovat valmisteilla.

Tarkastuslautakunta on suorittanut lakisääteisen arviointitehtävänsä ja jättää tämän arviointikertomuksen kunnanvaltuuston käsiteltäväksi.

Oripäässä 5.5.2026

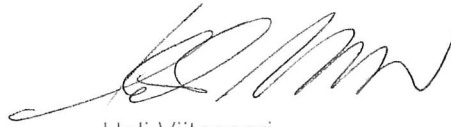
Tarkastuslautakunnan allekirjoitukset

Erkki Halkivaha
puheenjohtaja

Asmo Mikkola
varapuheenjohtaja

Päivi Tuusa-Oksanen
jäsen

Heli Viitasaari
jäsen

Iida Sulkanen-Tamminen
jäsen